

**ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O POREZU NA DODATU VRIJEDNOST**

Član 1.

U članu 4. Zakona o porezu na dodatu vrijednost ("Službeni glasnik BiH", br. 9/05, 35/05, 100/08 i 33/17) dodaje se novi stav 4. koji glasi:

„Kod isporuke u nizu jednog istog dobra, kod koje prvi isporučilac prenosi pravo raspolaganja neposredno posljednjem primaocu dobara, svaka isporuka dobra u nizu smatra se posebnom isporukom.“

Član 2.

U članu 5. u stavu 2. alineja 1. riječi „ili budućim kupcima u uobičajenim količinama za tu namjenu“ se brišu, a ostali dio teksta se nastavlja.

U članu 5. stav 2. dodaje se nova tačka c) koja glasi: „davanje poklona u hrani kao donacija koje porezni obveznik u svrhu sprečavanja njenog uništavanja, zaštite okoliša, i pomoći krajnjim primateljima, donira isključivo neprofitnim pravnim osobama, javnim kuhinjama koje obavljaju humanitarne djelatnosti“.

Član 3.

U članu 32. dodaje se novi stav 8. koji glasi: „Pravo na odbitak ulaznog poreza porezni obveznik neće ostvariti u slučaju kada faktura iz člana 7. alineja 1. nije plaćena.“

Član 4.

U članu 38. iza stava 1. dodaje se stav 2. koji glasi:

„(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, za poreznog obveznika čija je vrijednost isporučenih dobara i usluga uključujući i PDV u prethodnoj kalendarskoj godini manja od 500.000 KM, razdoblja oporezivanja su od prvog do posljednjeg dana u tromjesečju. Porezni obveznik čija su razdoblja oporezivanja od prvog do posljednjeg dana u tromjesečju, može se odlučiti za podnošenje prijave za razdoblje iz stava 1. ovog člana.“

Član 5.

U članu 39. u stavu 2. riječi „10-og“ se zamjenjuju sa riječima „zadnjeg dana u mjesecu“.

Član 6.

U članu 44. dodaje se novi stav 8. koji glasi: „Mala pravna lica čiji ukupan godišnji prihod ne prelazi 8.000.000,00 KM i obrtnici PDV plaćaju po naplaćenju fakturi za isporučenu robu i pružene usluge.“

Član 7.

U članu 57. u stavu 1. broj „50.000“ se zamjenjuje sa brojem „100.000“.

Član 8.

U poglavlju XXII - Prijelazne i završne odredbe iza člana 81. dodaje se novi član 82. koji glasi: „Rok za podnošenje PDV prijave od dana stupanja na snagu ovog zakona pomjera se za svaki naredni mjesec po dva dana počevši od 10. dana u mjesecu, dok ne dostigne rok iz člana 39. stav 2. ovog zakona.“

Dosadašnji članovi 82. i 83. postaju članovi 83. i 84.

Član 9.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku BiH“.

OBRAZLOŽENJE

I - USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona je sadržan je u članu III 5. a) i članu IV 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine.

II - RAZLOZI ZA DONOŠENJE OVOG ZAKONA

Trenutna rješenja iz Zakona o porezu na dodatnu vrijednost nisu usklađena sa direktivama EU, niti sa dobrim praksama iz zakona zemalja okruženja i zemalja Evropske unije. To za posledicu ima smanjenje konkurentne sposobnosti domaće privrede i istovremeno manji stepen naplate javnih prihoda.

Shodno navedenom, Udruženje poslodavaca FBiH je pripremio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatnu vrijednost. Izmjenama Zakona izvršit će se usklađivanje sa Direktivama Evropske unije, te će se izvršiti harmonizacija propisa sa propisima država u okruženju. Predložena rješenja podrazumijevaju veći stepen finansijske discipline, kao i olakšavanje položaja privrednih društava, ukidanjem nepotrebnih i neracionalnih ograničenja.

Ključne stvari koje je neophodno izmijeniti:

- Pomjeranje roka plaćanja PDV-a sa 10. u mjesecu na zadnji dan u mjesecu za prethodni mjesec
- Plaćanje PDV-a po naplati fakture za obrtnike i male firme
- Ukidanje prava na odbitni PDV za fakturu koja nije plaćena
- Povećanje praga za ulazak u PDV sistem sa 50.000 KM na 100.000 KM
- Uvođenje rješenja u skladu sa svjetskim trendovima porasta kartičnog prometa i kartičnog plaćanja
- Osloboditi od plaćanja PDV-a doniranu hranu u humanitarne svrhe.

Napominjemo da su **predstavnici Udruženja poslodavaca FBiH održali sastanak sa predstavnicima Uprave za indirektno oporezivanje BiH na kojem su podržani i prihvaćeni prijedlozi Udruženja poslodavaca FBiH.**

Svi prijedlozi su dobili podršku i Unije poslodavaca Republike Srpske.

Prijedlozi dostavljeni svim parlamentarnim političkim strankama prije četiri godine koje su se pozitivno izjasnile i podržale prijedlog za izmjene Zakona o porezu na dodatnu vrijednost.

III - OBRAZLOŽENJE POJEDINIH RJEŠENJA

Članom 1. predložena je izmjena člana 4. na način da se propiše da kod isporuke u nizu jednog istog dobra, kod koje prvi isporučilac prenosi pravo raspolaganja neposredno posljednjem primaocu dobara, svaka isporuka dobra u nizu smatra se posebnom isporukom.

Prijedlog za izmjenu ovog člana zasnovan je na zahtjevima modernog poslovanja u kojem do velikog izražaja dolazi upotreba korporativnih kartica kao sredstva plaćanja. Uzimajući u obzir savremene trendove poslovanja i zahtjeve tržišta a u cilju transparentnosti svih transakcija predlaže se uvođenje „prometa dobara u nizu“ u Zakon o PDV-u BiH, koja ima za cilj prije svega da harmonizira zahtjeve poslovanja sa poreznim propisima i poslovnom praksom. Potrebno je da porezni propisi i zahtjevi poslovanja i tržišta budu harmonizirani sa zakonskog aspekta u cilju jednostavnijeg monitoringa oporezivog prometa kao i povećanja prometa dobara čime se postiže i veći oporezivi promet, kao i veći priliv PDV-a u budžet. Razvoj kartičnih poslovanja kod poreznih obveznika „prelazi“ potrebe samo direktnih učesnika u prometu dobara prodavac/kupac.

Shodno navedenom, a u cilju zadovoljenja potreba tržišta i povećanja oporezivog prometa otvara se širok spektar mogućnosti koje je potrebno da prate određena zakonska rješenja koja stimuliraju poslovne procese i zahtjeva tržišta. Predloženom izmjenom i dalje se zadržava i poštuje jedno od glavnih načela PDV-a, a to je neutralnost. Nastanak porezne obaveze i kretanje dokumentacije kod učesnika prometa u nizu: Isporuka u nizu nastaje između više PDV obveznika npr. tri porezna obveznika (Isporučilac dobara, Drugi obveznik u prometa u nizu (Partner) i Krajnji korisnik dobara (Kupac)). Kupac ima ugovorni odnos sa Partnerom, a Partner ima ugovorni odnos sa Isporučiocem dobara. Kupac kupi i preuzme dobro kod Isporučioca dobara. Isporučilac dobara poslije izvršene isporuke izdaje porezno relevantan račun sa obračunatim izlaznim PDV-om prema Partneru. Partner kod sebe priznaje ulazni PDV po osnovu fakture (isporučioca dobra). Partner zatim izdaje izlazni račun sa obračunatim PDV-om prema Kupcu. Kupac priznaje ulazni PDV po fakturi od Partnera.

Definicija krajnje potrošnje: U predloženim dopunama, PDV za krajnju potrošnju u PDV prijavi bi se iskazivao kod Partnera koji direktno izdaje porezni račun Kupcu. Ključ za određivanje krajnje potrošnje za promet u nizu bilo bi mjesto isporuke dobara (FBiH, RS ili Brčko Distrikt).

Aspekt plaćanja: Osnovni princip za plaćanje jeste tok kretanja poreznog računa tj. Kupac plaća Partneru, dok onda isti plaća Isporučiocu dobara. Isporučilac dobara kod sebe evidentira izlaznu poreznu fakturu na način da knjiži potraživanje od Partnera, prihod po osnovu prodaje i obvezu za PDV prema Kupcu/ima, PDV obveznicima. Partner knjiži ulazni porezni račun od Isporučioca dobara na prijelazni konto PVR (razgraničenja), konto poreza i obvezu prema dobavljaču. Partner ispostavlja izlazni porezni račun prema Kupcu. Knjiženje kod Partnera je zatvaranje konta PVR razgraničenja, obveza za PDV i kreiranje potraživanja od Kupca. Kupac knjiži ulazni porezni račun od Partnera na način da formira obvezu prema Partneru, knjiži na

konto troška nabavku dobra i priznaje ulazni PDV. Eventualne avansne pretplate kod učesnika u prometu u nizu na kraju poreznog perioda predstavljaju obvezu za plaćanje izlaznog PDV-a.

Aspekt zaliha: Zaliha dobra se nalazi kod Isporučioca dobra i inventurne razlike se imaju tretirati po računovodstveno-poreznim propisima.

Navedeni prijedlog ima određene benefite koje imaju efekt na pozitivno zakonsko i poslovno okruženje svih učesnika na tržištu. Benefiti se, prije svega, ogledaju u praćenju trendova u modernom poslovanju kao sinergiji dobre poslovne prakse iz okruženja i zahtjeva suvremenog tržišta i faktora koji stvaraju pozitivne pretpostavke za kontrolu i transparentnost prometa dobara posebno sa aspekta kvalitete i porijekla dobra. Navedeni poslovni model „prometa u nizu“ imao bi veliku upotrebnu vrijednost kod prometnika dobara koji u svom sustavu imaju i razvijaju kartični biznis (korporativne kartice) kao rasprostranjeni model plaćanja koji ima ekspanziju rasta na tržištu. Naime, mnogi porezni obveznici u BiH u svom portfelju imaju kartične alate kao načine na koji proširuju svoje biznise kroz rast prihoda i zadržavanje kupaca, što predstavlja jednu od smjernica za pozitivnu poslovnu bazu čije je cilj stabilno i kontinuirano zadovoljenje tržišnih uvjeta poslovanja, ali i poslovno okruženje koje na vrijeme i transparentno zadovoljava porezne i zakonske obveze.

Predloženi model bi dao mogućnost velikim distributerima (u opisanom modelu definiran kao Isporučilac dobra) da budu partner skupa sa malim preprodavačima dobara (u opisanom modelu definiran kao Partner) i da pruže krajnjem korisniku (u opisanom modelu definiran kao Kupac) tu fleksibilnost u vidu dostupnosti određenog dobra, odnosno robe na cjelokupnom tržištu BiH. Rezultat toga bi bilo unaprjeđenje kvaliteta dobara koji se nude na tržištu, a Isporučilac dobra bi kroz ugovor sa Partnerom definirao i kvalitetu robe koja se mora osigurati svakom Kupcu i imao bi tu mogućnost da u svakom momentu može obaviti kontrolu i za slučaj kršenja ugovornih odredbi, isti prekinuti. Time bi se osigurao jednostavniji sistem duplih poreznih kontrola kao osnova za praćenje prometa kod svih učesnika u nizu.

Ostale koristi se ogledaju u slijedećem:

- Odgovor na zahtjeve tržišta u pogledu fleksibilnosti (kako načina plaćanja tako i dostupnosti maloprodajnih mjesta), Kupac bi imao tu fleksibilnost koja bi se ogledala u plaćanju, dostupnosti željene robe i osiguranosti kvaliteta.
- Praćenje svjetskih trendova koji se ogledaju u porastu kartičnih prometa i sve većoj rasprostranjenosti kartičnog plaćanja.
- Partnerstvo sa „malim“ prometnicima koje im garantira stabilno poslovanje u budućnosti (sigurnu isporuku dobara). Kroz predloženi model bi se osiguralo i to da se preprodavačima dobara u opisanom modelu definisan kao Partner isporuči roba sa osiguranim porijeklom i kvalitetom, a kao rezultat ulaska u ovaj model bi dobili i dodatne kupce na prodajnom mjestu. Kao rezultat toga bi se osiguralo stabilno poslovanje i Partnera.

Kao dodatni argument navest ćemo da ovakvo rješenje poznaju zakonodavstva država iz regiona.

Članom 2. predložena je izmjena člana 5. Zakona. Naime, u stavu 2. člana 5. definisano je „da se prometom dobara uz naknadu ne smatraju besplatno davanje poslovnih uzoraka kupcima i budućim kupcima u uobičajenim količinama“. Ovakva odredba otvara mogućnost različitog tumačenja. Naime, kako dokazati da je neko budući kupac, šta znače uobičajne količine, kako dokazati koliko često (jednom godišnje, više puta godišnje, i sl.)! Inspektori u ovakvim slučajevima proizvoljno tumače i tumačenja su različita. Kako bi se spriječile zloupotrebe i različita tumačenja potrebno je ovu odredbu definirati precizno i jasno na način kako je predloženo.

Također, predloženo je da se oslobode od plaćanja PDV-a donacije hrane neprofitnim pravnim osobama, javnim kuhinjama koje obavljaju humanitarne djelatnosti. Na taj način bi se pomoglo ugroženim kategorijama, ali i državi. Trenutno su visoki poreski troškovi jedan od glavnih razloga zbog kojih se umjesto doniranja kompanije odlučuju za uništavanje hrane kako ne bi ugrozili svoje poslovanje i radna mjesta. Na taj način na gubitku su i društvo i država. Oslobađanje donacija hrane od plaćanja PDV-a otvara mogućnost da se značajan dio hrane koja se sada uništava, usmjeri ka onima kojima je najpotrebnija. **Ovom mjerom kompanije ne bi imale troškove uništavanja hrane, što u konačnici povećava osnovicu za plaćanje poreza na dobit čime bi svi bili na dobitku: država, kompanije, javne kuhinje i krajnji korisnici.**

Članom 3. predložena je izmjena člana 32. Zakona na način da se ukine pravo na odbitak PDV za fakturu koja nije plaćena. Veliki broj privrednih subjekata ostvaruje enormnu korist koristeći pravo na odbitni porez, a da pri tome ne plaćaju fakturu. Posljedica toga je da dovode u stanje nelikvidnost pa čak i nesolventnosti veliki broj privrednih subjekata.

Članom 4. predložena je izmjena člana 38. Ovaj amandman je alternativa ukoliko se ne usvoji amandman na član 32. Ukoliko se usvoji prijedlog vezan za izmjenu člana 32. odnosno „ukidanje prava na odbitak PDV-a za fakturu koja nije plaćena“ UPFBiH odustaje od ovog prijedloga.

Potrebno je uvesti kao obračunski period i tromjesečni period za obveznike koji na godišnjem nivou imaju promet (prihod) do 500.000 KM. Dakle, neophodno je da se propišu uslovi za tzv. male poreske obveznike koji bi PDV prijavu podnosili kvartalno. Primjera radi, u Hrvatskom zakonu mogućnost kvartalnog podnošenja prijave imaju mali poreski obveznici čiji promet na godišnjem nivou nije veći od 800 hiljada kuna tj. cca 110 hiljada eura, a u zakonu Srbije taj minimum iznosi 50 miliona dinara tj. cca. 420 hiljada eura.

Članom 5. predložena je izmjena člana 39. na način da se pomjeri rok plaćanja PDV-a na zadnji dan u mjesecu za prethodni mjesec.

Prema trenutno važećem Zakonu rok za podnošenje PDV prijave i plaćanje PDV-a do 10-og u mjesecu je suviše kratak, posebno ukoliko se u tom periodu poklope dva vikenda i praznik. A ukoliko porezni obaveznik ne podnese prijavu u zakonski predviđenom roku bit će novčano

kažnjen. Ovakvo zakonsko rješenje otežava poslovanje i predstavlja još jedno u nizu opterećenje za poslodavce.

Shodno navedenom, predlažemo izmjenu u smislu da se rok za podnošenje PDV prijave pomjeri sa „10-tog“ na „zadnji dan“ u mjesecu. Produženje roka za plaćanje PDV-a **u skladu je sa ciljevima Reformske agende i predstavlja mjeru podrške razvoju poslovnog sektora.**

Naš zahtjev je opravdan i sigurno će dovesti do poboljšanja poslovnog okruženja u BiH, jer će se pomjeranjem roka za plaćanje PDV-a unaprijediti likvidnost preduzeća. Svjedoci smo da je nelikvidnost u BiH poprimila takve razmjere da prijeti potpunom kolapsu registrovanih privrednih djelatnosti. Zbog toga, što prije treba početi preduzimati mjere za poboljšanje likvidnosti, a jedna od tih mjera jeste i izmjena Zakona o porezu na dodatu vrijednost.

Uporednopravna analiza propisa zemalja iz okruženja i zemalja Evropske unije pokazuje da većina zemalja ima povoljnija zakonska rješenja u slučaju rokova za podnošenje PDV prijave i plaćanja PDV-a.

Tako naprimjer, u Srbiji i Crnoj Gori obaveza plaćanja je do 15-tog u mjesecu za prethodni mjesec, u Hrvatskoj, Belgiji, Estoniji, Latviji i Mađarskoj je do 20-tog u mjesecu, u Poljskoj i Rumuniji je do 25-tog, a u Sloveniji i Grčkoj do posljednjeg dana u mjesecu. U nekim državama rok je još kasniji, npr. do 10-tog ili 15-tog u drugom mjesecu po isteku poreskog perioda. Takav slučaj je u Austriji, gdje je rok za podnošenje PDV prijave i plaćanje PDV-a do 15-tog u drugom mjesecu po isteku poreznog perioda.

Propisi država članica evropske unije o PDV-u zasnivaju se na DIREKTIVI VIJEĆA 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sistemu poreza na dodanu vrijednost. Direktiva u članu 62. u stavu 2. definiše da „obaveza obračuna“ PDV-a nastaje kad porezna vlast ima pravo po zakonu, u datom trenutku, tražiti plaćanje poreza od osobe koja je odgovorna za njezino plaćanje, čak i u slučaju kad je vrijeme plaćanja odgođeno. U članu 252. Direktive propisano je da se prijava PDV-a podnosi do roka koji određuju države članice. Taj rok ne smije biti dulji od dva mjeseca nakon završetka svakog poreznog razdoblja. Dakle, Direktiva ne propisuje rok do kojeg se PDV mora platiti, već je ostavljeno da zakonodavac to utvrdi. Obzirom na praksu zemalja iz okruženja i zemalja evropske unije koje su u svom zakonodavstvu propisale duže rokove za podnošenje PDV prijave i plaćanje PDV-a i da to ni u kom segmentu nema negativan utjecaj, predlažemo da se i kod nas produži rok za plaćanje PDV-a.

Dakle, zakonodavac određuje plaćanje PDV-a, te s tim u vezi smatramo da je sasvim opravdano da se ovaj rok sa 10-og pomjeri na zadnji dan u mjesecu. Ovakvo rješenje dovelo bi do razvoja malog i srednjeg preduzetništva, što bi konačno utjecalo i na razvoj ekonomije i bolje investicijske klime. Povećala bi se fiskalna disciplina. Istovremeno, ne bi se ugrozila naplata PDV-a niti bi došlo do negativnog uticaja nalikvidnost plaćanja obaveza iz budžeta.

Članom 6. predložena je izmjena člana 44. na način da se omogući plaćanje PDV-a po naplati fakture za mala pravna lica i obrtnike. Prema trenutno važećem Zakonom nije definisano da

mali poreski obveznici plaćaju porez po naplaćenju fakturi, te dolazi do problema u poslovanju i velike nelikvidnosti, a jedan dio obrta se i zatvara.

Prijedlog da mali poreski obveznici plaćaju porez po naplati je u skladu sa rješenjima zemalja regiona, zemalja EU, ali i sa evropskim direktivama.

Uporednopravna analiza pokazala je da se sistem obračuna naplate PDV-a po naplati računa primjenjuje u 22 članice Evropske unije, uključujući Hrvatsku.

U Republici Hrvatskoj, Zakonom o porezu na dodanu vrijednost propisano je da porezni obveznik sa sjedištem, stalnom poslovnom jedinicom, prebivalištem ili uobičajnim boravištem u tuzemstvu čija vrijednost isporuka dobara i usluga u prethodnoj kalendarskoj godini nije bila veća od 2.000.000,00 eura bez PDV-a, može obračunavati i plaćati PDV na temelju naplaćenih naknada za obavljene isporuke.

U Republici Srbiji plaćanje PDV-a po sistemu naplate uvedeno je od 1. januara 2013. godine novim Zakonom o PDV. Njime je data mogućnost obveznicima da ukoliko ispunjavaju propisane uslove, da se opredjele za plaćanje poreske obaveze po naplaćenom potraživanju za izvršeni promet dobara i usluga. Mogućnost je data poreskim obveznicima čiji ukupan promet dobara i usluga u prethodnih 12 mjeseci nije veći 50.000.000 dinara i pod uslovom da je obveznik u prethodnih 12 meseci podnosio poreske prijave za PDV u propisanom roku.

Napominjemo da su radna mjesta u realnom, a ne u javnom sektoru. Da bi bh. privrednici zadržali postojeća i otvarali nova radna mjesta, potrebne su im mnoge olakšice. Ovom izmjenom se pomaže maloj privredi da sačuva postojeća i otvara nova radna mjesta, što će ujedno dovesti do punjenja Budžeta.

Članom 7. predložena je izmjena člana 57. na način da se poveća prag za ulazak u PDV sistem sa 75.000 KM na 100.000 KM. Predloženi iznos od 100.000 KM je iznos koji može imati adekvatnu PDV kontrolu od strane nadzora.

Prag od 50.000 KM za ulazak u PDV sistem nije povoljan. Mišljenja smo da je prag previše nizak i da nepotrebno stvara troškove privrednicima. Stoga predlažemo povećanje praga PDV-a na 100.000 KM. Na ovaj način dodatno bi se rasteretila preduzeća koja imaju male prihode.

Povećanjem limita za ulazak u sistem PDV-a ne podrazumijeva automatski da bi se smanjio broj PDV obveznika i da bi se smanjio priliv poreza u budžete, već bi se vjerovatno struktura PDV obveznika promijenila, jer bi se znatno više lica dobrovoljno registrovala.

Također je bitno napomenuti da u odnosu na zemlje u regionu Srbiju, Sloveniju i Hrvatsku, BiH ima znatno niži prag za ulazak u PDV sistem.

Srbija je povećala prag ulaska u sistem PDV-a na osam miliona dinara, što je više od 135.000 KM, dok je limit u Sloveniji 50.000 evra, odnosno skoro 98.000 KM. Privredni subjekti u Hrvatskoj ne podliježu obaveznom plaćanju PDV-a ukoliko im je godišnji promet niži od 300.000 kuna, odnosno cca. 85.000 KM.

Članom 8. predloženo je da se u prijelaznim i završnim odredbama doda novi član 82. kojim će se definisati da se podnošenje PDV prijave pomijera za po dva dana u svakom mjesecu dok se ne postigne rok iz člana 39. stava 2. ovog zakona (zadnji dan u mjesecu), jer će se na taj način izbjeći mogući problemi sa likvidnošću. Udruženje poslodavaca u FBiH ne želi da predloženo rješenje negativno utiče na likvidnost budžeta te predlaže postepeno uvođenje roka iz člana 39. stav 2. Na taj način smanjit će negativan utjecaj na budžete.

Članom 9. definisano je stupanje na snagu ovog zakona.

IV - FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog zakona nisu potrebna sredstva iz Budžeta BiH.